

Motion till riksdagen 2005/06:N29

**av Mikael Oscarsson m.fl. (kd)
med anledning av prop. 2005/06:154**

Förnybar el med gröna certifikat

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att utreda ett differentierat certifikatssystem.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att utdelningen av elcertifikat också skall gälla småskalig vattenkraftsproduktion.

Regeringens proposition

I propositionen föreslår regeringen att systemet med elcertifikat delvis görs om samt att det i allt väsentligt förlängs så att certifikat delas ut fram till år 2030. De viktigaste förändringarna av systemet är för det första att ansvaret för certifikaten, dvs. kvotplikten, flyttas från elanvändarna till elleverantörerna. Vidare avskaffas taket för kvotpliktsavgiften.

Enligt tidigare beslut av riksdagen 2003/04 var certifikatssystemet fastställt fram till 2010. I föreliggande proposition höjs kvotplikten något samtidigt som kvotplikt fastställs ända fram till 2030.

I propositionen föreslås att den småskaliga vattenkraften förs ut ur certifikatssystemet 2010, vilket även enligt regeringen praktiskt sett innebär ett upphörande av småskalig vattenkraft.

Kristdemokraternas ställningstagande

Elcertifikaten

Kristdemokraterna motsatte sig elcertifikatssystemet då riksdagsmajoriteten 2003 beslutade om dess införande. Vi ansåg att ett fastprissystem skulle nå betydligt bättre resultat med att främja förnybar energi och till lägre samhällskostnader. Sådana system finns i flera andra europeiska länder och fun-

Fel! Okänt namn på

gerar väl. Certifikatssystemet stöder alltför ensidigt den för tillfället mest kostnadseffektiva förnybara energikällan men som kanske inte är den energikälla som i framtiden kommer att vara den bästa. Ett fastprssystem som tar hänsyn till energiforskningsläget för de olika energiproduktionslagen skulle enligt vår mening ha varit bättre.

Även om flera remissinstanser enligt propositionen nu uppger att man förlikat sig med certifikatssystemet och anser att det bör vara kvar menar vi kristdemokrater att ett fastprssystem, om det införts år 2003, hade haft en betydligt större acceptans i Sverige 2006 än vad certifikatssystemet har. Det skulle inte heller ha belastat hushållens ekonomi så tungt.

Certifikatssystemet är tyvärr dyrbart för konsumenterna och levererar inte särskilt mycket miljövänlig energi för de extra kostnader som hushållen får betala på sina elfakturor. Enligt de utvärderingar som tidigare gjorts av Energimyndigheten gick knappt hälften av konsumenternas kostnader för elcertifikaten till producenter av förnybar el under det första året certifikaten existerade. Följaktligen gick mer än hälften till administrativa omkostnader och skatter. Det visar att de farhågor vi kristdemokrater återopade när vi sa nej till införandet har besannats. Regeringen med samarbetspartier valde att sätta ett system som var administrativt krångligt och därmed mycket dyrt för medborgarna.

Kristdemokraterna förordar en energipolitisk utveckling i samklang med övriga Europa. Vi bör vara pådrivande inom EU för ambitiösa mål för förnybar energi. Regeringen och dess energipolitiska samarbetspartner tycks dock omedvetna om att svensk ekonomi och svensk industri – trots lättnader för den elintensiva industrin – förlorar i konkurrenskraft om Sverige ensamt försöker förverkliga sina visioner. Regeringen påstår i propositionen att det svenska elcertifikatssystemet kommer att erövra världen och bli till en internationell marknad för elcertifikat. Självförtroende är en god egenskap men regeringens starka övertro på den egna förmågan och de egna möjligheterna tycks ha slagit över i hybris. Kristdemokraterna anser att Sverige i förhandlingar med andra länder bör sträva efter att utforma ett gemensamt system och då inte förutsätta att det bristfälliga svenska kommer att bli allenarådande. Kristdemokraterna anser att Sverige måste vara berett att ompröva certifikatssystemet för att nå en internationell överenskommelse.

Utred en omfattande reformering av certifikatssystemet

Kristdemokrater har respekt för att de flesta aktörer på energimarknaden nu är inställda på att elcertifikatssystemet ska finnas under överskådlig framtid. Kristdemokraterna månar om fasta spelregler inom energipolitiken, vilket är en förutsättning för att investeringar, som inom energibranschen alltid är av mycket långsiktig karaktär, ska komma till stånd. Elcertifikatssystemet bör därför inte rivas upp men kraftigt reformeras på så sätt att en bättre anpassad och avvägd energipolitik ska kunna föras.

Elcertifikaten måste reformeras för att stödja en differentiering mellan de förnybara energislagen. I vissa produktionsprocesser har elcertifikaten inneburit ren vinst på redan existerande verksamhet medan certifikaten inom andra produktionsslag inte räckt till för att göra dessa marknadsmässigt konkurrenskraftiga. Kristdemokraterna anser därför att certifikatstildelningen ska differentieras bland produktionsslagen så att systemet fungerar på ett mer rimligt sätt. Dessutom måste systemet förenklas och administrationen minskas väsentligt. Dessa frågor bör snabbt utredas närmare av regeringen och energisektorns parter, vilket riksdagen bör ge regeringen till känna.

Småskalig vattenkraft

Den föreliggande propositionen är ett hårt slag mot den småskaliga vattenkraften i Sverige, vilket regeringen också tycks vara fullt medveten om enligt vad som står i bilaga 4 i propositionen. Den småskaliga vattenkraftsproduktionen ska upphöra i Sverige enligt Socialdemokraterna. Man inser helt och fullt att certifikaten redan för närvarande skiljer vinst från förlust för många småskaliga vattenkraftverk och ser därför indragandet av certifikaten som ett medel att nå målet om ett upphörande.

Den småskaliga vattenkraften hade 2005 intäkter från försäljning av elcertifikat som uppgick till 340 miljoner kronor eller 17 öre per kWh. Det genomsnittliga elpriset låg samma år strax under 30 öre. Det innebär att över en tredjedel av intäkterna för den småskaliga vattenkraften utgörs av elcertifikat.

Motiveringen för detta förslag är enligt Socialdemokraterna att vattenkraften hotar vissa biologiska miljöer. Kristdemokraterna anser att den nu levande generationen är ansvarig för vilken miljö som överlämnas till kommande generationer och har därför mycket stor respekt för miljöargument. Men vattenkraften är förnybar och utan utsläpp, varför vi menar att den ska stödjas och utvecklas. Den el som måste ersätta den småskaliga vattenkraften kommer med säkerhet att produceras i miljömässigt klart sämre processer än den småskaliga vattenkraften. Bortfallet av elkraft från småskalig vattenkraft måste sannolikt ersättas genom ökad elproduktion i kolkraft. Varje småskalig vattenkraftsanläggning som avvecklas innebär därför sannolikt ökade utsläpp av koldioxid från elproduktion.

Regeringens förslag beträffande den småskaliga vattenkraften innebär att 1,88 TWh elproduktion allvarligt hotas. Detta i en tid när samtliga aktörer inom energibranschen och industrin kräver ökad produktion. Vattenkraften utgör ryggraden i det svenska elsystemet. Den småskaliga vattenkraften uppgår till 2 TWh per år, vilket överstiger elanvändningen i Sveriges tredje stad, Malmö. Av den totala elproduktionen från vattenkraft kommer merparten från Norrland. Men när det gäller småskalig vattenkraft är det tvärtom: den största elproduktionen finns i Götaland och Svealand. Den småskaliga vattenkraften finns där elen används och bidrar till att det finns tillräcklig effekt i elsystemet i södra Sverige.

Fel! Okänt namn på

Slutligen finns de småskaliga vattenkraftverken redan uppbyggda och utgör därmed inte nya miljöhot utan är en naturlig del av den existerande miljön. Inom den småskaliga vattenkraftsbranschen är man inte bara orolig för att de ekonomiska förutsättningarna att bedriva verksamhet ska krossas genom att certifikaten tas ifrån dem. De riskerar att regeringen med stödpartier över en natt gör dem kommersiellt värdelösa. Hur ska man göra sig av med dem? Vilket ansvar har den tidigare elproducenten? Regeringens förslag att avveckla den småskaliga vattenkraften synes mycket förhastat och är helt outrett i dessa delar.

Kristdemokraterna anser därför att riksdagen ska uppdra åt regeringen att utreda hur den småskaliga vattenkraften även framgent ska kunna tilldelas elcertifikat. Genom att ansluta sig till Kristdemokraternas mer finstämda differentierade modell som beskrivits tidigare skulle den småskaliga vattenkraften kunna fortsätta att utvecklas samtidigt som mer nyare förnybara energikällor som fortfarande är på forskningsstadiet offensivt främjas.

Stockholm den 11 april 2006

Mikael Oscarsson (kd)

Mats Odell (kd)

Stefan Attefall (kd)

Annelie Enochson (kd)

Lars Gustafsson (kd)

Lars Lindén (kd)

Maria Larsson (kd)

Per Landgren (kd)